

Lo spirito di Romanità si perpetua nei secoli.

Pericle Ducati

LATINŠTINA NAŠA SVAGDAŠNJA

Lijepo je i upečatljivo u svoj probrani rječnik uvrstiti po koju latinsku poslovicu ili bar neki od tzv. međunarodnih izraza, najčešće latinskog podrijetla.

Drugo je već pitanje hoće li te rečenice ili riječi, koje bi bez sumnje imale svjedočiti o duhovnom bogatstvu pisca ili govornika, biti ispravno navedene ili uopće smislene.

Sredstva informiranja najplodnije su tlo za bujanje ovog jezičnog korova. Evo što se zbiva s latinskim poslovicama i uzrečicama u slobodnoj primjeni:

Od

IN MEDIAS RES,

jednostavne uzrečice, načinio je drug Tadić na našoj TV maštoviti sklop akuzativa s akuzativom

IN MEDIAM RES,

pokazavši pri tome krajnju nedosljednost. Imenicu je, naime, ostavio u množini, a siroti je pridjev sveo na puku jedninu.

Dični Igor Mandić, poznati sveznadar, neumoljiv kritičar, u posljednje vrijeme "Velika kuharica" "Vjesnika", koji se rado diči svojom klasičnom naobrazbom, oglasio se besmislicom

VIVO UT EDO

ne misleći pri tom očito da i za njegovu "malenkost" postoje pravila latinske gramatike.

U "Telegramu", opet, čovjek čovjeku nije više vuk. Da li je to zbog dobrih drugarskih odnosa u radnom kolektivu - tek kod njih

HOMO HOMINEM LUPUS

iliti

ČOVJEK ČOVJEKA ....

I to je, da bi se dobro primjetilo i da ne bi bilo niti najmanje nade u neku tiskarsku pogrešku, ponovljeno i u naslovu članka i u tekstu.

Jozo Puljizević, na nesreću po lucida intervalla, jednom je odlučio odabrati sredinu između latinskog i hrvatskog jezika. Tako su lucida intervalla umjesto svog izvornog srednjeg roda dobila ženski, pa se lijepo naški sklanjaju kao trava, trave ili krava, krave, tj. lucida intervala, lucide intervale. Lokativ mu, naime, glasi

" ... U LUCIDAMA INTERVALAMA ..."

Znate li što je to VÁKŮM? Pazite, ne vacuum, nego VÁKŮM!
Možemo ga još otpjeti kad se nalazi u rečenici:

"KAD JE BIO JEDAN VAKUM U MOMČADI "CRVENE ZVEZDE" ...",

ali što ćemo s dr Josipom Kotnikom, našim omiljenim i gorljivim izvjestite-
ljem o svemirskim zbivanjima kad počne tvrditi da isti taj

"VAKUM ULAZI U SVEMIRSKI BROD",

što je izjava koja ozbiljno pogadja i fiziku, a ne samo klasičnu filologiju.

A što reći o riječima koje se stavljaju u tekstove poput začina,
radi ljepšeg izgleda, i bez ikakve veze sa značenjem?

Ta kakvo su to čudovište te POTENCIJALNE MOGUĆNOSTI koje
spominje drug Gaži na TV? Prevedemo li tu blistavu frazu, dobivamo lijepu
stilističku pogrešku na materinjem jeziku. Jer što bi drugo bile MOGUĆE
MOGUĆNOSTI? Postoje li, naime, nemoguće mogućnosti?

I koja bolest sili da se pri ocjeni količina koristi izraz CIRKA OKO,
što u prijevodu ne znači ni manje ni više nego OKO OKO?

Što znači nešto DEFINITIVNO ZAVRŠITI? Jednostavno ZAVRŠENO
ZAVRŠITI, ili ako hoćete potpuno završiti; ali zašto to onda ne reći hrvatski,
premda je i tako već u pitanju pleonazam.

Kakvi su to EKSTREMI KOJI IDU IZ JEDNE KRAJNOSTI U DRUGU?
Ta ekstrem = krajnost. S jednakim bi se stupnjem neosjetljivosti za jezik mo-
glo reći KRAJNOST KOJA IDE IZ JEDNE SEBE U DRUGU.

Što misle, ako uopće misle, oni koji govore o tome da postoji jedna
jedina alternativa ili 3, 4, 5 itd. alternativa (u smislu mogućnosti)? ALTER-
NATIVA ne može značiti niti samo jednu mogućnost, niti dvije, niti treću,
četvrtu itd., već jedino drugu od dvije koje postoje.

Kad smo već kod alternative, što mislite, koja je od ovih gluplja:

OPTIMALNI MAKSIMUM

ili

MAKSIMALNI OPTIMUM?

Odaberite koju želite. Nećete pogriješiti. Obje su posve besmislene kao i
superlativ

NAJOPTIMALNIJI,

nesretan križanac hrvatskog i latinskog jezika, koji bi u pokušaju prijevoda
glasio

NAJ - NAJBOLJI - JI.

Postoje i pogreške koje bi se mogle nazvati tiskarskim kad ne bi bile ustaljene i tvrdoglavo ponavljane.

Hladnokrvno se piše, čita i govori DELIKVENT i DELIKVENCIJA, a nikome ne pada na pamet da je to zapravo DELINKVENT i DELINKVENCIJA. Čini se da je --n-- neobično mrsko našim spikerima, jer u posljednje vrijeme nestaje i iz TENDENCIJE i KOFERENCIJE, oprostite, KONFERENCIJE.

Neke se riječi opet produljuju kao ALIIBI, kako se to kod nas izgovara, dok je to u stvari ALĪBI, latinski prilog, i znači drugdje.

Bacili se odavno pretvoriše u BAKCILE i zadovoljni su sadašnjim stanjem.

Ako, dakle, nešto ne znamo ispravno upotrijebiti, zašto se toga ne kanimo, umjesto da ponavljamo stare i marljivo iznalazimo nove pogreške. Pogotovu kad time vlastiti jezik umrtvljujemo i zapostavljamo, a onim drugim ne vladamo. Ili možda prevladava opće mišljenje da je vrlo zgodno i na mjestu istim tvrdoglavim i, da ostanemo u stilu, stupidnim (glupim) postupanjem ubogaljivati jednovremeno dva jezika.

"PROSVJETU TREBA KANALIZIRATI"

reče jedan drug, a i mi kažemo da ono u njoj što radija ovakvim nakaznostima treba kanalizirati, i to ravno u odvod gradske kanalizacije.

Bruna Kuntić i Zlatko Šešelj